

Heroicarvm Et Ecclesiasticarvm Quaestionvm Libri VI.

Sex libris prioribus universa Regalium, Iurisdictionis Ecclesiasticorum
Temporalis Et Constantinianae Donationis ratio discuitur ... contra
profanas & vanas cuiusdam Bodini novitates

De Satvrnino Permvttationis Beneficialis (Etiam Triangvlaris) - iure
Commentarius ad omnes Pontificum Constitutiones hûc pertinentes;
contra sceleratas & impias Ecclesasticorum beneficiorum mundinationes &
heriditarias quasi successiones

Epo, Boetius

Duaci, M.D.LXXXIIX.

45 Beneficium de pertica; cui non absimile beneficiolum quod vulgo
nuncupatur Equus conductitius de quo paulò pòst.

cum non beneficio permutari non posse quamlibet sit aliquid aliud quod vicissim loco beneficij reddatur, & ita curiam Parisiensem iudicasse. lib. 2. Arrestor. tit. 7. c. 1. multò minus ergo posset valere permutatio beneficij cum nihilo seu vbi nihil est quod vicissim loco beneficij reddatur.

Succedit hinc alia quæstio magis dubia, de permutatione beneficij pinguis immò pinguis cum beneficio macilento seu tenui quoniam immò si sic liceat loqui tenuissimo. pone Homerica Glauçi & Diomedis permutationem sexto Iliados.

Χρῆσα Χαλκείων ἐξατόμβοι' ἐννεαβοίων.
quæ stulta quidem sed iure tamen haud improbata creditur permutatio; cuius meminit Iurisconsultus in l. 1. ꝛ. de contrahend. empti. & vend. quam significat & Iustinianus in tit. ꝛ. diuersæ scholæ authores. Institut. de empt. & vendit. Nostri beneficiales practici rarius hanc in locis mouent quæstionem, ac ceteros insignis ille Ludouicus Gomezius in regulam Cancellariæ de infirmis resignantibus quæst. 19. quæ est de permutatione beneficiorum imparium. vbi notat obiter, permutationem beneficij cum non beneficio, fictam scilicet istam de qua præcedens erat quæstio, vocari vulgò permutationem beneficij cum beneficio de pertica; prouerbiali scilicet sermone, pro beneficio vel nullo vel quod compermutantis planè non est. Causa dubitandi de quæstione modò

b iij propo-

44
Pinguis beneficij permutatio cum tenui valeatne.

45
Beneficij de pertica; cui non absimile beneficij quod vulgo nullo dicitur. Equus conductitius, de quo paulò post.

proposita satis est evidens, quia licet hic vera res vtrunque interueniat, & permutatio vere nomen suum tueri possit, fraus tamen subesse videtur aliis, aliis non videtur. Permutationis nomen si spectes, omnia sunt protinus alba nihilque subest vitij; sin imaginariam potius beneficioli (quod vel parui vel nullius est fere momenti) redditionem consideres, in suspicionem res grauissimam cadit meræ gratificationis atque donationis aut liberalitatis aut etiam successionis, in huiusmodi rebus ecclesiasticis prohibita propter causas abundè declaratas. Ita que si senex quispiam ciliarius aut capularis opimo præditus beneficio cum nepote suo tenuissimum habente beneficium permutauerit, quotusquisque non suspensissimam haberet huiusmodi permutationem: sin inter pares ætate vel alioqui non coniunctos permutatio talis fiat, & quorum industria manifestè videatur alibi futura ecclesiis velior, si videlicet alter in alterius locum transferatur, vel hoc ille vehementer desideret qui beneficium reddit maius (in patria fortasse sua lubenter ac suauiter victurus) inæqualitas valoris beneficiorum permutandorum sola, nihil profusus vitij plerisque videtur adferre permutationi; neq; præsumptionis alicuius malæ (de fraudando scilicet ordinario collatore vel alio quocumque) satis idoneum per sese esse argumentum hanc beneficiorum commutandorum inæqualitatem. Reperiuntur in hanc sententiam denfiones aliquot ipsius Romanæ Curie seu iudi-

iudicium Rotæ; nimirum decisio 2. de præ-
sumpt. in antiquis. decis. 2. de rer. permut. in
antiquis. decisio. 2. & vlt. de rer. permut. in
antiquioribus. Doctorū præterea nostrorum
conformibus opinionibus accedentibus in c.
1. de cler. non resid. & Gaufredo qui vulgo di-
citur Collectarius ad hoc nostrum cap. nu. 23.
Tirillauit hæc opinio posteritatem tam vehe-
mèter, vt iam nihil ferme sit permutationibus
istis frequentius. Attamen suspectissima mihi
quidem certè semper hæc fuit sententia quoad
membrum distinctionis posterius. nam nemo
presumitur velle decrefcere vel Glauci stulti-
tiam imitari d. c. i. s. de cler. non resid. id quod
& Nicolaus Euerardus in locis legalibus vbi
de communiter agit accidentibus nu. 7. breui-
ter in hac eadem quæstione probat. Vnde præ-
sumendum est, aliquid semper hulceris in ani-
mis ita permutantium latere, vel pecuniis ni-
mirum vel pactioibus interueniētibus, quod
est simoniacum, vel ad amico liberaliter grati-
ficandum collatoribus ordinariis iure suo de-
modatis, quod est iniustum. Quanquam præ-
sumptio hæc præsumptione cōtraria elidi po-
terit si causæ quæpiam appareāt iustissimæ, cur
quis beneficium alterius tenue videatur meritò
preferre suo pingui. quod est rarissimum. Fa-
tentur autem saniores omnes quotquot hac
de quæstione disputant, inæqualitatem bene-
ficiorum permutandorum vehementer ma-
gnam, pluribus præsertim coniecturis acce-
dentibus, efficere vt permutatio fiat suspecta

46
*Quid si ma-
 gna vel etiã
 maxima sit
 beneficiorum
 permutando-
 rum inequa-
 litas.*

reddatur que nulla, veluti si ne vel pro tertia quidem parte beneficium vnus compermutantis respondeat prouentibus & emolumentis beneficij compermutantis alterius. quò pertinent elegãtes duæ decisiones Rotæ apud Thomam Fastolum. nimirum causa 6. dub. 11. & causa 31. dub. 60. Et hoc est quod Gaufridus loco superiùs memorato dicit, permutationem beneficij tenuis cum pingui valere nec fraudem posse impingi nisi cum omnia essent notabiliter (vt loquitur) inæqualia. solam scilicet inæqualitatem beneficiorum permutandorum, quantumuis magnam, non putant ad suspicionem fraudis inducendam sufficere, sed & ætatis inæqualitatem & personarum permutantium coniunctionem requirunt ad fraudem præsumendam. dico fraudem: quantumlibet enim nihil interueniat fortè simoniacum, fraus tamen semper fit ordinariis collatoribus, quæ toleranda non est: ad eò vt fructuum ex tali beneficio perceptorum restitutioni sit obnoxius quicumque sic eos fraudulenter percepit, exemplo eorum qui dum vitæ clericalis propositum non habent, beneficia nihilominus ecclesiastica possident, vt his ditati postea quærant ac ducant vxores c. commissa. de elect. lib. 6. debet nempe fraus & à beneficiorum permutacionibus abesse c. vnic. de rer. permutat. in 6. in verbis liberè ac sine fraude de quibus ibidem plenius paulò post agemus ordine suo. Sane si tanta sit inæqualitas beneficiorum permutandorum

47
*Fructus ex be-
 neficio frau-
 dulenter ac-
 quisito perce-
 ptos esse resti-
 tuendos.*